

se vertit ad diaconum, sic ut latus sinistrum ad altare conversum habeat, patenam si opus sit ad pectus demittit, et submutua inclinatione incensatur; quo facto faciem iterum vertit ad altare. Si patenam non deferat, cum diacono assistit celebranti ut in priori incensatione.

Thuriferarius, incensato diacono, et ad altare genuflexione facta, incensat acolythos apud credentiam, omnes simul et sine mora. Tum facta genuflexione ante altare, choroque reverentia, procedit ad aditum chori, ibique in medio, et si ss. Sacramentum expositum fuerit, ab uno aut altero latere, incensat populum in medio, a dextris populi et a sinistris ejus, cum inclinatione ante et post incensationem.

DE AGENDIS AB INCENSATIONE USQUE AD CANONEM.

Rub. *Celebrans postquam incensatus fuerit, lavat manus, ministrantibus Acolythis ampullam aquæ cum pellicula et manutergio.*

11. *Cum dicitur Præfatio, Diaconus et subdiaconus stant retro post Celebrantem : et paulo antequam dicatur Sanctus, accedunt ad Altare, ubi cum Celebrante hinc inde dicunt Sanctus, et quæ sequuntur usque ad Canonem. Deinde Diaconus accedit ad sinistram Celebrantis, ei assistens, dum dicitur Canon, nisi alius Sacerdos assistat, quia tunc ipse staret ad dextram aliquantum post Celebrantem; Subdiaconus vero tunc stat post Celebrantem.*

324. *Celebrans* ab incensatione omnia peragit ut in missa privata, præterquam quod lavet non extremitates pollicis et indicis ut in missa privata, sed totas manus, ut a pulvere, quod incensatione facile contrahitur, mundentur; et 2º quod cantet præfationem.

Diaconus incensatione peracta, se sistit retro post celebrantem in solito gradu altaris, et si adsit, debita facta

reverentia, transit ad cornu epistolæ cum celebrante discedente ad lavandas manus; in fine psalmi *Lavabo* ad *Gloria Patri* se non inclinat, quia celebrans secreto legit; deinde cum celebrante redit ad medium altaris, debitam iterum reverentiam faciens. Ad *Orate fratres* celebranti respondet. Infra orationes secretas et præfationem stat in loco solito retro post celebrantem (1), nisi ad celebrantem accedere debeat ad vertenda folia missalis (2) : quo casu, debita facta reverentia, ascendit ad sinistram celebrantis, eique manu sinistra extensa et unitis digitis indicat singulas secretas legendas, celebrante finem cujusque secretæ manu sua indicante. In fine ultimæ secretæ, si ad celebrantem accesserit, quærit præfationem, hacque celebranti indicata, et debita facta reverentia, statim descendit ad locum suum retro post celebrantem. Infra præfationem cum celebrante caput inclinat ad *Deo nostro*, et ad nomina Jesu et Mariæ, si occurrant. In fine præfationis, paulo antequam dicatur *Sanctus*, debita prius facta reverentia, ascendit ad dextram celebrantis, ibique corpore mediocriter inclinato, submissa voce cum celebrante dicit *Sanctus* et ea quæ sequuntur usque ad canonem. Ad *Benedictus* se erigit, et se signat : deinde facta reverentia, a dextra celebrantis transit ad ejus sinistram, ubi iterum facit reverentiam. Si subdiaconus ad celebrantem non accedat ad dicendum *Sanctus*, eo casu diaconus ascendit ad sinistram celebrantis, ibique manet (3).

Subdiaconus, si teneat patenam, stat ab incensatione usque ad *Sanctus*, in plano ante medium altaris, ut dictum est n. 322. Ad *Orate, fratres* celebranti respondet saltem si diaconus ab incensatione chori nondum reversus fuerit. In fine præfationis, debita cum diacono facta reverentia, ascendit ad sinistram celebrantis, ubi corpore mediocriter inclinato, submissa voce cum celebrante dicit *Sanctus*; ad *Benedictus*

(1) Rub. in ritu celeb. tit. IV, n. 7; Merati p. 2, tit. 7, n. 75.

(2) Vinitor p. 4, tit. 14, n. 30; De Conny liv. 2, ch. 2, art. 2.

(3) Merati p. 2, tit. 7, n. 83.

se erigit, sed se non signat, quia patena est impeditus. Dum celebrans incipit canonem, debitam cum diacono facit reverentiam, et descendit in planum retro post celebrantem, sed novam non facit reverentiam. Si autem ea sit ecclesiæ consuetudo, ut subdiaconus ad celebrantem non accedat ad dicendum *Sanctus*, hæc servanda est (1).

Subdiaconus, si patenam non teneat, transit ad lotionem manuum cum celebrante et diacono ad cornu epistolæ; infra præfationem caput inclinat ad *Deo nostro* et ad nomina Jesu et Mariæ, si occurrant; semper ad celebrantem accedit ad dicendum *Sanctus*, et si tempestive ad sinistram celebrantis venerit, folia vertit, ac celebranti *Sanctus* indicat; ad *Benedictus* se signat, et antequam ab altari discedat, iterum vertit folia, et initium canonis indicat.

Titulus VIII.

DE CANONE MISSÆ USQUE AD CONSECRATIONEM.

Rub. 8. *In Missa solemnī ad finem Præfationis accenduntur duo saltem intorticia ab Acolythis, quæ extinguuntur post elevationem Calicis, nisi aliqui sint communicandi, et tunc extinguuntur post Communionem. In diebus etiam jejuniorum, et in Missis pro defunctis, tenentur accensa usque ad Communionem, Cum autem Celebrans dicit Quam oblationem etc., Diaconus accedit ad ejus dextram, et ibi in superiori gradu Altaris genuflexus, cum Sacramentum elevatur, fimbrias Planetæ elevat, et quando opus est, se erigens, Calicem discooperit et cooperit, et cum Celebrante genuflectit. Subdiaconus genuflectit in loco suo. Thuriferarius genuflexus in cornu*

(1) S. R. C. 12 Nov. 1831, n. 4520-4669, 32.

Epistolæ ter incensat Hostiam, cum elevatur, et similiter Calicem, posito incenso in Thuribulo absque benedictione. Reposito Calice, Diaconus redit ad librum, nisi alius assistat. Cæteri surgunt, et stant in locis suis.

325. *Celebrans* per totum canonem missam solemnem celebrat ut missam privatam, præterquam quod, quotiescumque calix est discooperiendus vel cooperiendus, extremitates digitorum utriusque manus super pedem calicis ponere possit in signum, ut a diacono discooperiatur aut cooperiatur, et ad majorem firmitatem, ne effundatur.

Diaconus post *Sanctus* a dextra celebrantis regressus et ad ejus sinistram constitutus, celebranti assistit, legenda indicando et folia vertendo, celebrante sinistra sua id indicante; folia autem communiter vertit sinistra, ne celebrantem legentem impediatur. Caput infra canonem non inclinat cum celebrante, quia secreto legit. Dum celebrans dicit *Quam oblationem*, facta prius reverentia, accedit ad dextram celebrantis, ibique post signationes, si adsit pyxis cum hostiis consecrandis, illam detegit, et coopericulum extra corporale deponit. Deinde flectit utroque genu et capite inclinato juxta celebrantem in superiori gradu seu suppedaneo altaris, et dum celebrans post consecrationem hostiæ genuflectit, dextra super pectus posita, sinistra elevat partem posteriorem casulæ, sed sine osculis. Dum celebrans post elevationem s. Hostiæ a genuflexione surgit, simul surgit diaconus, et cooperit pyxidem si adsit; deinde calicem discooperit, et pallam contra tabellam versus cornu epistolæ vel super velum calicis collocat. Tum iterum flectit utroque genu, et casulam elevat, ut infra elevationem s. Hostiæ. Dum celebrans calicem post ejus elevationem demittit, surgit, calicem depositum palla cooperit, et facta cum celebrante genuflexione unico genu, accedit ad ejus sinistram, ibique iterum genuflectit.

Subdiaconus, stat per totum canonem in plano retro post